

DERMATOLOGIE VOOR VOETVERZORGERS

De opleiding Dermatologie van U-Consultancy helpt voetverzorgers, podotherapeuten en podologen diverse huid- en nagelaandoeningen te herkennen. Hierdoor kunnen ze cliënten beter adviseren. Dankzij de aandacht voor de juiste terminologie gaat ook het doorverwijzen beter. Voetvak+ nam een kijkje tijdens een cursusdag in Etten-Leur.

Carla Uppelschoten en Bert Oosting.

De opleiding Dermatologie bestaat uit vier modules. Directeur Carla Uppelschoten schrijft het lesmateriaal samen met dermatoloog Bert Oosting. De dikke cursusmap bevat veel uitleg, aandacht voor casuïstiek, aanvullend beeldmateriaal en artikelen op verschillende moeilijkheidsniveau's, zodat voetverzorgers, podotherapeuten en podologen zelf passende informatie kunnen vergaren. Bij de lessen overdag volgen de cursisten vier modules op totaal twee dagen. Van tevoren bereiden ze de lesstof voor. Na afloop maken ze thuis een afsluitende toets. De stof wordt ook als avondcursus aangeboden (zie kader). Het volgen van de lessen levert voor leden van ProCert achttien accreditatiepunten op en leden van stichting Loop zes punten. De directeur is in overleg met de accreditatiepartners of dit puntenaantal nog verhoogd kan worden.

Provoke

De derde module van de dermatologieopleiding gaat over psoriasisnagels, eczeem en contactallergie. De groep cursisten bestaat uit pedicures en podologen. Vooraf hebben ze foto's van 'complexe' cliëntenvoeten uit de eigen praktijk naar Bert gemaaild, als casus. De lesdag begint met het doornemen van deze aandoeningen. Diverse ziektebeelden komen vandaag voorbij, zoals eczeem, een schimmelnagel, geïnfecteerde wratten, oedeem met schilfering, ichthyosis (vissenhuid) en een combinatie van eczeem en een schimmel. De deelnemers stellen om de beurt een diagnose aan de hand van de letters van 'PROVOKE' (zie kader). Al snel ontstaat interactie tussen de cursisten en de docent, die alle goede reacties enthousiast belooft met een complimentje. De PROVOKE-analyse wordt ook door artsen ge-

bruikt en Bert legt uit dat het een goed hulpmiddel is bij het stellen van diagnoses, omdat je zo geen enkele factor over het hoofd ziet. Het antwoord op ieder onderdeel kan verduidelijken om welke aandoening het gaat. Zo zal qua rangschikking een schimmel vaak een 'besloten groep' vormen, terwijl eczeem en psoriasis 'druppelsgewijs' een groter oppervlak kunnen bestrijken.

Goed advies richting huisarts

Bert legt uit hoe een dermatoloog steeds dient te overwegen of er voor een cosmetische klacht (ziet er vervelend uit, maar kan niet echt kwaad), tabletten of andere medicatie voorgeschreven moet worden, met mogelijke bijwerkingen op bijvoorbeeld de lever. Als de patiënt aangeeft ook pijn te hebben, dan is de reden om voor te schrijven veel groter. Een van de casussen betreft een contactallergie die wellicht te wijten is aan het suède in sommige sandalen. Bert geeft als tip de site huidarts.com, waar je kunt zoeken op contactallergie. Vervolgens verschijnt een lijst met stoffen waar mensen allergisch voor kunnen zijn. "Let op," waarschuwt de dermatoloog. "Hier staan niet alle stoffen op, maar alleen die waar de meeste mensen met een contactallergie in Europa op reageren." Tijdens het doceren beschrijft de docent soms wat zijn eigen behandeladvies bij een bepaalde aandoening zou zijn. "Niet zodat cursisten zelf gaan behandelen, dat is natuurlijk niet de bedoeling. Maar met deze kennisverbreding kunnen ze wel een goed advies meegeven richting huisarts." Nog een tip van de dermatoloog is de site dermnetnz.org, waar afbeeldingen staan van allerlei aandoeningen, wat de herkenbaarheid vergroot.

PROVOKE-systeem

- P - Plaats - waar op het lichaam
- R - Rangschikking - aantal en verdeling van de plekken
- O - Omvang - grootte van de individuele plekken
- V - Vorm van de plek
- O - Omtrek (begrenzing)
- K - Kleur
- E - Efflorescentie (benoeming van de verschijningsvorm: bijvoorbeeld papel/verdikking of vesikel/vochtblaasje)

(Bron: Wikipedia)

Docent Oosting legt uit.

Schimmelnagel of niet?

Cursisten leren waarom de ene persoon wel last heeft van schimmelnagelinfecties en de ander niet. Bert: "Dat heeft alles te maken met de uitgroeisnelheid van de nagel. Die is gemiddeld zes tot twaalf maanden, maar bij iedereen weer anders en met name bij ouderen iets langzamer. Als de uitgroei snel genoeg is, ondervindt iemand geen last van de schimmel." Een aantal afbeeldingen van schimmelnagels komt voorbij. Later vertelt een van de cursisten dat ze na een morgen al veel had bijgeleerd over de voet. "In het begin dacht je: 'Oh, een schimmelnagel' en nu ga je eerst kijken of het misschien ook iets anders kan zijn."

Na de koffiepauze begint de uitleg over psoriasis. De verschillende vormen van psoriasis komen aan bod en Bert toont de bijbehorende afbeeldingen. Mensen met psoriasis zijn vaak gevoelig voor schimmels (omdat de uitgroeisnelheid van nagels lager is), maar ze hebben zelden last van contactallergie. Ook is er aandacht

Een schimmel- of een psoriasisnagel?

voor de psychosociale kant van aandoeningen als psoriasis, waarbij veel schaamte kan ontstaan. Bert verwijst naar de website stichtingaquamarijn.nl waarop de Skin index 29 is in te vullen, met behulp waarvan een meting naar (verminderde) kwaliteit van leven door een huidziekte wordt verricht.

Nat op nat

Het volgende onderwerp is eczeem, dat droge en natte vormen kent. Het behandeladvies is kort samengevat: nat (water in olie) op nat en droog (olie in water) op droog. Een tip van Bert is, om niet alleen naar voeten te kijken, maar om de cliënt ook eens in de ogen te kijken. Een dubbele plooi onder de ogen kan een teken zijn van constitutioneel eczeem. Zalfsoorten komen aan de orde en het advies om hormoonzalven intermitterend te smeren (bijvoorbeeld vier

schoonheidsspecialisten, apothekersassistenten, huidtherapeuten en de combinatie van voetverzorgers, podotherapeuten en podologen. Op de vraag of de drie laatste groepen samen niet een te brede groep vormen, schudt ze haar hoofd. "Dat werkt juist prima. Het lesmateriaal is vrij pittig geschreven en iedere groep kan zelf kiezen hoe diep ze gaan. Dit zorgt voor een optimale leerzaamheid." De opleiding Dermatologie heeft zeker iets toe te voegen aan bestaande onderwijsprogramma's, want het onderwerp bestond nog niet als cursus. "Pedicures zitten dicht tegen het medische vlak aan. Kennis zoals wij die aanbieden, zorgt ervoor dat de samenwerking met aanpalende beroepsgroepen en dermatologen verbetert." Verschillende dermatologen verzorgen de lessen en hebben zitting in de adviesraad van U-Consultancy. "Ik kende Bert Oosting van de

Geconcentreerde cursisten.

dagen hormoonzalf en vette zalf en vervolgens drie dagen alleen vette zalf). Voor de lunch komt nog een laatste tip voorbij: op de website cbo.nl is een aantal richtlijnen voor de patiëntenzorg te vinden. Hiermee is het dagdeel afgesloten.

Over U-Consultancy

Carla Uppelschoten vertelt na afloop dat ze in 1997 haar bedrijf begon vanwege de vraag die bestond bij de NVDV (de Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie). Er bleek namelijk nog geen dermatologische opleiding te bestaan voor doktersassistenten. Dat werd het eerste leertraject dat haar bedrijf U-Consultancy aanbood. Ruim tien jaar na de start biedt haar bedrijf dermatologische opleidingen aan doktersassistenten,

UMC Utrecht. Ik vroeg hem om hulp bij het updaten van de modules, want hij is gepromoveerd op een studie naar eczeem en nu doceert hij een aantal opleidingen." Carla is zelf opgeleid als verpleegkundige en studeerde ook onderwijskunde. "Ik ben al vijftien jaar gespecialiseerd in dermatologie en in de leertrajecten van mijn bedrijf komen mijn interesses samen."

Deze cursus wordt herhaald:

- in Utrecht op woensdagavond 8, 15, 22 en 29 september 2010 (van 19.00 tot 22.00 uur);
  - in Zwolle op maandag 6 en 20 september 2010 (van 09.30 tot 17.00 uur).
- Meer informatie op www.uconsultancy.nl